

Magdalena Szewczyk, Witold Szmukier, Stanisław Koziół

Kraków - Wawel. Rejon X - zachodnia część wzgórza

Informator Archeologiczny : badania 11, 173-174

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W spągu wału stwierdzono ławę kamienną. Był on posadowiony na zniszczonej budowlu romańskiej. Rozpoznano dwa lub trzy wybrukowane poziomy użytkowe po stronie zewnętrznej apsydy, odsłonięto jej dalszy fragment w kierunku południowo - zachodnim, znacznie zniszczony z końcem XVIII w. podczas budowy fortyfikacji kleszczowych w tym rejonie. Wykonano też niewielki przekop do wnętrza apsydy, aby zmierzyć grubość muru. Na całej długości posiada on przebieg półkolisty, wykonany jest w technice opus emplectum, licowany kostką wapienną średniej wielkości. W części południowo-zachodniej posiada grubość ok. 140 cm. Po stronie zewnętrznej ława fundamentowa występuje na znaczną / ok. 150 cm/ odległość poza lico części naziemnej muru.

Z całej budowli zachowała się jedynie apsyda niemal w pełnym zarysie. Utrudnia to znacznie rekonstrukcję świątyni. Suma dotychczasowych rozpoznawień terenowych skłania do stwierdzenia, że mamy do czynienia z pozostałością kościoła jednonawowego o niezbyt wydłużonej nawie. Fundamenty hipotetycznie rekonstruowanego przednio aneksu od strony północnej - wobec nowych ustaleń - należy uznać za część wysuniętej ławy fundamentu apsydy. Na podstawie analizy materiału ceramicznego oraz cech technologii muru okres powstania budowli datować można na schyłek XI - pocz. XII w., zaś ostateczne zniszczenie - na ok. połowę XIII w. Wysoce prawdopodobne jest powiązanie kościoła z wezwaniem św. Jerzego, wzmiankowanego w źródłach historycznych dotyczących Wawelu.

KRAKÓW - WAWEL
Rejon X - zachodnia
część wzgórza

Kierownictwo Odnowienia Zamku
Królewskiego i Państwowe Zbiory
Sztuki na Wawelu

Badania prowadzili mgr Magdalena Szewczyk i mgr Witold Szmukier /autorzy sprawozdania/ pod kierunkiem mgr. Stanisława Kozieła, Finansowało Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego na Wawelu. Dwudziesty ósmy sezon badań. Grodziisko głównie IX - XIII w., zamek gotycki i renesansowy oraz relikty osadnictwa starożytnego.

W październiku 1977 r. podjęto prace wykopaliskowe w dużym wykopie koło baszty Sandomierskiej, na zewnątrz średniowiecznego muru obronnego.

Przedmiotem eksploracji archeologicznych były głównie warstwy nowożytnie nawiązujące do przemian w murowanej zabudowie tej części Wawelu zachodzących w XIX - XX w. Najmłodsze z nich powstały podczas prac konserwatorskich w pierwszych latach powojennych, gdy wyburzono pobliski budynek szpitala austriackiego i zrekonstruowano gotyckie mury obronne.

Z lat okupacji hitlerowskiej pochodzą wkopy powstałe podczas budowy portierni przy bramie Bernardyńskiej i sąsiedniego pomieszczenia na przedłużeniu budynku 9. Fragmentarycznie zachował się też poziom z 2 połowy wieku XIX kryjący niwelacyjno-

nasytowe nawarstwienia podwyższające teren po wzniesieniu austriackiego muru fortyfikacyjnego. Strop warstw wczesnośredniowiecznych osiągnięto tylko w zachodniej części odkrywki. Tam właśnie, na głębokości 3,5 - 4 m natrafiono na warstwę gruzu kamiennego kryjącą relikty dwóch romańskich murów. Pierwszy z nich, wykonany z wapienia i piaskowca formowanego w niewielkie kostki, stanowi naroże zewnętrzne o wysokości 50 cm, widoczne pod fundamentem gotyckiego muru obronnego. Natomiast drugi, zachowany do wysokości 70 cm, biegnie po linii północ - południe, w odległości około 2,5 m od uprzednio wspomnianego. W liou muru ujawnionym na niewielkim odcinku widoczne są dwie warstwy dużych, starannie obrabianych ciosów z piaskowca wyżlenickiego. Fragmentaryczne odkrycia nie pozwalają jeszcze na rekonstrukcję rzutu poziomego budowli; Jednak już na tym etapie badań można przypuszczać z dużym prawdopodobieństwem, iż są to pozostałości nieznanego dotąd kościoła romańskiego, na co wskazują pobliskie pochówki z wczesnego średniowiecza odkryte w latach 1954 - 5 w wykopie usytuowanym w pobliżu

KRAPKOWICE
woj. opolekie
Stanowisko A

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Opolu

Badania prowadził mgr Klemens Macewicz. Finansował Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury w Krapkowicach. Drugi sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna /VII-VIII w./.

Stanowisko jest położone w południowej części miasta, na wysokim północnym brzegu starorzecza Osobłogi. Zajmuje teren dziedzicząca gmachu dawnego sądu i sąsiedniej posesji prywatnej ob. Pawła Oziska, na której w 1963 roku odkryte zostały po raz pierwszy dwa obiekty osady wczesnośredniowiecznej.

Tegoroczne badania miały charakter ratowniczy i podyktowane zostały potrzebą zabezpieczenia fragmentu stanowiska.

Główny wykop o powierzchni około 1 ara założony został w bezpośrednim sąsiedztwie znalezisk z 1963 roku. Odsłonięto w nim i przebadano ślady dwóch budynków mieszkalnych o wymiarach 5,85 x 2,35 i 3,00 x 1,85 m z paleniskami. Zalegały one na głębokości od 0,25 do 0,40 m pod warstwą kulturową. Trzeci obiekt o charakterze gospodarczym posiadał palenisko uformowane z żużli dymarkowych i kamieni. W wypełniskach poszczególnych obiektów znaleziono dość dużą ilość ułamków naczyń ręcznie lepionych, lekko obtaczanych przy krawędziach oraz kości zwierzęce, polepę, bryłki żużla i węgle drzewne. W obrębie warstwy kulturowej odkryto między innymi miskę żelazną typu śląskiego i fragment rozcieracza żarnowego.

W dwóch kolejnych wykopach o charakterze kontrolnym nie odsłonięto żadnych dalszych obiektów.

Materiał zabytkowy zostanie przekazany do Muzeum w Krapkowicach.